

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા સંકુલ : સાદરા

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 6

પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS-602 : ભારતનો ઇતિહાસ (ઈસ્વી સન્ 1857-1950)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતમાં તાજના શાસનની સ્થાપના અંગે જાણકારી આપવી.
2. 19મી સદીમાં થયેલી સામાજિક-ધાર્મિક સુધારણા ચળવળનો પરિચય આપવો.
3. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદના ઉદ્ભવ અને વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવવી.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ

1. ભારતમાં તાજના શાસન હેઠળ થયેલ પરિવર્તનો અંગે જાણકારી કેળવશે.
2. ભારતીય સામાજિક-ધાર્મિક નવજાગૃણ અંગે માહિતી મેળવશે.
3. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદના ઉદય અને વિકાસ અંગે માહિતગાર થશે.
4. ભારતના રાષ્ટ્રીય આંદોલન અને ભારતની આઝાદીની લડતમાં ગાંધીજીના યોગદાન અંગે માહિતગાર થશે.

મુદ્દાઓ	સમય	પદ્ધતિ
1. 19 વીં સદી દરમ્યાન સામાજિક-ધાર્મિક ચળવળો. 2. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદય અને વિકાસ	15 કલાક	➤ વર્ગ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ➤ પાવર પાઈન્ટ પ્રજેંટેશન દ્વારા ભારતીય સામાજિક અને ધાર્મિક સુધારાઓ અંગેની માહિતી દર્શાવામાં આવશે. ➤ યૂ-ટ્યૂબ દ્વારા રાષ્ટ્રવાદના વિચાર અંગે ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદના ઉદ્ભવ વિશેની માહિતી આપવામાં આવશે.
1. લોર્ડ લિટન અને રિપનની આંતરિક અને વિદેશનીતિ 2. લોર્ડ કર્ઝન અને સ્વદેશી આંદોલનનો આરંભ	15 કલાક	➤ વર્ગ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ➤ નકશા દ્વારા લિટનની વિદેશનીતિ અંગેની માહિતી આપવામાં આવશે. ➤ પી.પી.ટી. દ્વારા રિપનની આંતરિક નીતિ, કર્ઝનની નીતિઓ અંગે માહિતી આપવામાં આવશે.
1. ગાંધીયુગ પૂર્વેની કોંગ્રેસની પ્રવૃત્તિઓ	15 કલાક	➤ વર્ગ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ➤ પીપીટી દ્વારા ગાંધીયુગ પૂર્વેની કોંગ્રેસની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ

2. ગાંધીયુગની ચળવળો - અસહકાર, સવિનય કાનૂન ભંગ અને હિંદ છોડો		(નરમ અને ગરમ દલની પ્રવૃત્તિઓ)ની માહિતી આપવામાં આવશે. ➤ ગાંધીજી પર બનેલી વિવિધ ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મો દ્વારા ગાંધીજીના રાષ્ટ્રીય આંદોલનમાં યોગદાન અંગે માહિતી આપવામાં આવશે.
1. ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ અને આઝાદ હિંદ ફોજ 2. દેશી રાજ્યોનું વિલિનીકરણ અને ભારતના બંધારણના મુખ્ય લક્ષણો	15 કલાક	➤ વર્ગ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ➤ સુભાષચંદ્ર બોઝના જીવન પર બનેલી ફિલ્મ દ્વારા આઝાદ હિંદ ફોજ અંગેની માહિતી આપવામાં આવશે. ➤ ભારતીય બંધારણ પર દૂરદર્શન દ્વારા બનાવેલી સીરીઝ સંવિધાન દ્વારા ભારતીય બંધારણ અંગેની માહિતી આપવામાં આવશે.

સંદર્ભ સૂચિ

ગુજરાતી

1. ધારૈયા આર.કે
 - અઢારસો સત્તાવન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ
 - આધુનિક ભારતનો ઇતિહાસ અને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામો ભાગ-1-2, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
2. પટેલ એમ.આર.
 - ભારતના સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામો અને ઘડવૈયાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ.
3. પરીખ રમેશચંદ્ર
 - ભારતનો ઇતિહાસ (1818-85) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

English

1. Sarkar Sumit
 - Modern India 1885-1947, Delhi. Macmillan 1985.